

בית נאמן

מוצ"ש פרשת בלק י"ז בתמוז תשפ"א

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'יקול נאמן':
079-9-367-367
או ב'יקול בית נאמן':
079-9270505

נושאי השיעור:

- א. צפיה לגאולה. ב. שמיעת שירים בימי בין המצרים (בימי חול, בעש"ק ובמוצ"ש). ג. הולכים על פי המסרה' בחסרות ויתרות. ד. "תמכין דאורייתא" - 400 ילדים יגדלו בתורה בזכותך. ה. תספורת בימים אלו. ו. "וברחמים גדולים אקבצך". ז. "תיקון חצות" בחצות היום. ח. קריאת הקינות בהבנה וברגש. ט. באיזה תפלות אומרים "עננו". י. החולה ומוכר לאכול ולשתות, לא יתענה. יא. הילדים בצום. יב. יום י"ז בתמוז. יג. להיות בשמחה ולראות חסדי ה' עמנו.

צפיה לגאולה

א. השיר הזה [בכל לב קראתיו] מתאים בדיוק לשבעה עשר בתמוז. נוהגים לא לשמוע שירים בימים האלו. אבל בליל י"ז בתמוז יש לנו גאון גדול - הרב משה פיינשטיין ע"ה (בש"ת אגרות משה ח"א חאו"ח סי' קס"ח) שמתיר לעשות חתונה בליל שבעה עשר בתמוז (והביאו בלוח דבר בעתו). אמנם יש כמה חולקים בזה, אבל אנחנו לא עושים כאן חתונה, אנחנו עושים שיר, מהגעגועים על בית המקדש. אנשים שואלים מה זה "ציפית לישועה" (שבת דף ל"א ע"א)? ציפינו וציפינו, "בציפיינו ציפינו אל גוי לא יושיע" (איכה ד', י"ז). אבל לא ראינו כלום. אסור לומר ככה, צריכים לצפות לישועה, צריכים לחכות לגואל. "לכן יחכה ה' לחננכם ולכן ירום לרחמכם כי אלקי משפט ה' אשרי כל חוכי לו" (ישעיה ל', י"ח). הגמרא אומרת (סנהדרין דף צ"ז ע"ב) וכי מאחר שאנו מחכים והוא מחכה מי מעכב, מידת הדין מעכבת. ומאחר שמדת הדין מעכבת, אנחנו למה מחכין? לקבל שחר. שחר על ההמתנה, שחר על האמונה, שחר על התקווה. החפץ חיים ע"ה היה לו בגד מיוחד שהוא לא לבש אותו מעולם, אמר הבגד הזה אני אקבל בו פני משיח. כשיבוא המשיח אני אקבל אותו בבגד הזה, ואני אומר לו ברוך הבא, איפה היית עד עכשיו? וככה אמר גם הרב מרדכי אליהו ע"ה, כשיבוא משיח אני אשאל אותו איפה היה כבודו כל הזמן? איפה היית?!

"אל תרימו קרן"

ב. אנחנו לא יודעים איפה הוא היה, אבל אנחנו יודעים שהוא בעוונותינו מתעכב. כל דור ודור הוא מתעכב. כבר כך היה בימי רבי יהושע בן לוי (עיין בסנהדרין דף צ"ח ע"א), הוא אמר למשיח: מתי תבוא? "לאימת אתי מר"? אמר ליה: היום. חזר אחר כך לאלוהי הנביא ואמר לו שיקר לי המשיח. אמר לו מה שיקר? אמר לי היום, והנה היום עבר ולא בא. אמר לו הוא לא שיקר - "היום אם בקולו תשמעו" (תהלים צ"ה, ד). אם עם ישראל יחשבו בדרך הנכונה, יבינו ששנאת חנם הזאת אין בה שום תועלת, (הוא יבוא). כל אחד עושה קרניים נגד חברו, קרניים מביאים להם קורונה. עכשיו יש קורונה חדשה, הא בהא תליא. קרניים הביאו קורונה... אמרו "חקל תפוחין קדישין", חקל ר"ת חזרה קורונה לישראל... אם היו עושים לשם שמים מה אכפת לכם מי עומד בראש? נכון שמגיע לכם משהו, בסדר. אבל על זה לא עושים מפלגה אחרת, ואחר כך מוכרחים להתרפס לפני הערבים. והם לא יתנו לכם לעשות שום דבר.

שמיעת שירים בימי בין המצרים

ג. אבל עובדה שהרב פיינשטיין מתיר לעשות חתונה הלילה [ליל י"ז בתמוז]. אם הוא מתיר לעשות חתונה הלילה, אנחנו לפחות נשמיע שירים הלילה. בשאר השבועות לא משמיעים שירים גם במוצאי שבת.

ביום ששי אני סובר שמותר, כתבתי את זה והבאתי הוכחות (עיין בשו"ת מקור נאמן ח"א סי' תק"ג וח"ב סי' תס"ג). והביא לי עוד הוכחה תלמיד חכם מתלמים, הרב ציון בן ארצי. שלח מכתב מ"ג בסיון שהוא מצא ראייה לדברי בספר הון עשיר¹ על המשנה ביומא (פרק ג' משנה י"א). אמר שם, אדם לא ילך ללמוד שירה בבתי תיאטראות², יש בזה איסור שמיעת כלי נגינה שאסרו חכמים עד כי יבוא שילה. ואח"כ סיים: "ומה טוב ומה נעים שאם נפשו חשקה בזה, שיקח כלי זמר בידו וירגיל עצמו בו בכל ערב שבת ובמוצאי שבת, ותהיה כוונתו רצויה לקבל שבת מלכתא ללוותה בשמחה, ובזה שכרו אתו ופעולתו לפניו... ומכל מקום לא יתמיד בלימוד הניגון כל השבוע להתענג בו אלא זכור יזכור חורבן ביתנו וגלות השכינה", ממילא הוא הדין גם בימים האלה מערב שבת אחר חצות.

מי שיקרא את הקינות ויבין אותם אי אפשר שלא לבכות

ד. הרי ממחר (י"ז בתמוז) מתחילים לקרוא תיקון חצות (תיקון רחל בלבד) על פי דברי הרב האר"י. מאחרי הצהריים (בערך רבע אחת) יושבים על הרצפה או על הארץ (פורסים משהו), וקוראים תיקון חצות (תיקון רחל), וביום ששי לא קוראים, כדי שהוא ייגמל מהצער של כל השבוע, כי מי שיקרא את הקינות ויבין אותם אי אפשר שלא לבכות (אלא אם כן יש לו לב אבן, ולעתידי לבוא גם לב האבן ילך - "ההסירות את לב האבן מבשרכם"³). יחזקאל ל"ו, כ"ו). לכן אדם כזה שכל השבוע קורא קינות (הרי אנחנו לא אומרים תיקון חצות בלבד, אלא כל יום קוראים קינה אחת), אז בערב שבת יקח כינור ותהיה כוונתו רצויה לקבל שבת מלכתא, ואם לא יקח כינור ישמע בהקלטה

- הרב הון עשיר היה גאון גדול וצדיק גדול, והוא כתב ספר "משנת חסידים". ויש דעות חלוקות, יש אומרים שהוא לא היה מבין בקבלה, ויש אומרים שאדורבא הוא היה המקובל הכי גדול בעולם. והיה לו סגנון נפלא מאד, מסכם את הקבלה כמו משנה. יש לו ספר: משנת חסידים, כי הוא כמו משנה. הרבה מחכמי האשכנזים למדו בספר הזה, אפילו שיש מערערים עליו. אין אדם שלא מערערים עליו. אין אדם כזה בעולם. "ויקנאו למשה במחנה" (תהלים ק"ו, ט"ז) - מלמד שחשדוהו וכו' (עיין מו"ק דף י"ח ע"ב). וספרו על המשניות מלא חכמה מלא דעת.
- החכם הזה היה באיטליה, ושם היו עושים כל מיני שטויות. תיאטרונים וכל מיני דברים.
- פעם אחת היה ר' משה חבושה שיחיה ביום כיפור, קרא: "עשה למען עבדך רבי עקיבא בן יוסף הנהרג כהיום על קדושת שמך". אחרי התפלה אמר לו הרב עובדיה מאיפה הבאת את זה? בסידורים הרגילים זה לא מופיע. אמר לו ככה כתב בן איש חי (ש"א פרשת וילך אות כ"ב). הרב התחיל לבכות. למה בכה? כי נזכר איזה ייסורים סבל רבי עקיבא ביום הפטירה שלו. הוא רק אמר לו ככה כתב בן איש חי, והתחיל לבכות. הרב עובדיה היה רגיש מאד. קורא "וימת שם משה עבד ה'" (דברים ל"ד) - כאילו מת עכשיו, מתחיל לבכות. קורא "סלח נא לעוון העם הזה" (במדבר י"ד ט"ו) - מתחיל לבכות.

עיצוב גרפי: חננאל 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:14	20:31	21:07
19:31	20:33	21:04
19:22	20:35	21:05
19:29	20:31	21:02

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל

הולכים על פי המסרה' בחסרות ויתרות

1. שבוע שעבר דברנו על חסרות ויתרות (עיין בעלון הקודם אותיות ד'-ו'). **הרב אלישיב ע"ה** אומר (קובץ תשובות ח"א חיו"ד סי' קי"ב) על פי מנחת חינוך (מצוה תרי"ג) שאם בגמרא למדו הלכה מחסרות ויתרות, חייבים לעשות בספר תורה כמו שאמרו בגמרא ולא מסתכלים על המסרה⁶. ואני הערתי בירחון אור תורה (אלול תשע"א סי' קנ"ח אות ג')⁷ שלא משמע ככה מדברי המנחת שי בדין של קרנת קרנות. הבאתי שם את המנחת חינוך שכתב שיש שני מיני חסר ויתר בספר תורה. א'. שעל ידי חסר ויתר משתנה פירוש התיבה או יכול להשתנות, כהנהו דמבואר בסנהדרין (דף ד' ע"א). דרך משל כתיב בסכת חסר, ומזה דרשינן דסוכה תחת הבית פסולה, כי לא כתוב בסכות בוי"ו אחרי הכ"ף, אלא כתוב בַּסְכַּת ומשמע סוכה אחת. אם תעשה שתי סוכות, סוכה תחת סוכה זה פסול, ויש עוד דברים כאלה. ויש חסירות ויתרות שלא משתנה פירוש התיבה על ידי זה, כגון אהרן יש פעם אחת בתורה אהרן שהמסרה אומרת שהוא מלא וי"ו (ואין לנו דבר כזה). פצוע דכה, יש שכותבים דכה בה"א ויש כותבים דכא באל"ף, ואין בזה נפקא מינה הרבה, לכן לא אכפת לנו מחסירות ויתרות כאלה, הולכים על פי המסרה. ואני הערתי על דבריו, כי באחד הדברים שהוא מציין בסנהדרין דף ד' ע"א, הגמרא שם אומרת שיש "קרנת" "קרנת" "קרנות" "קרנות", סך הכל ארבע קרנות, "קרנת" "קרנת" חסרים, ועוד "קרנות" אחת מלא. ואנחנו אצלנו כולם חסרים, ככה כתב מנחת שי (ויקרא ד', ל"ד) שככה צריכים לעשות על פי המסרה, כל פעם שיש מחלוקת בין הגמרא ובין המסרה הולכים על פי המסרה.

רבנן סבוראי בדקו בהרבה ספרי תורה עתיקים וקבעו על פי הרוב

2. למה? בזמן חכמי התלמוד עדיין לא נקבעו לגמרי חסרות ויתרות, כל אחד כותב כמו שהוא זוכר. קוראים את זה קרנות נעשה אותה בוי"ו או נעשה אותה בלי וי"ו, מה ההבדל?! **אחר כך באו בימי רבנן סבוראי⁸, והם ישבו ובדקו, הזמינו הרבה ספרי תורה עתיקים וישנים, וקבעו על פי הרוב איך לכתוב את המלה הזאת חסר או יתר, אחרי שקבעו יש לנו מסרה. ושיש לנו מסרה לא מתייחסים לדרשות. הדרשות הם לא קובעים את ההלכה, דרשות זה סימן לזכור שארבע קרנות ושלוש קרנות, אבל אנחנו היום לא סומכים על זה. לפיכך הדין קיים במקומו, והמסרה קובעת איך לכתוב את המלה. ואמרת שם נפקא מינה לפי מנהג האשכנזים שאין מוציאים ספר תורה בחסרות ויתרות, אפילו היכא דנפקא מינה לדינא כגון דכתב ג'**

6. מסורת ומסרה זה היינו הך. אנחנו אומרים מסרה כי בעל הטורים כל הזמן אומר "שתיים במסרה", "שלוש במסרה" וכדו'. ככה הוא אומר.
7. זה מאמר שכתבתי ושכחתי איפה הוא. בן פורת יוסף התלמידים מחפשים עד שמוצאים את הכל. אין מה לעשות, עדיין לא יצא ספר שיכיל כל המאמרים שלי. יש מאמרים שהם ביאורים של משהו, ויש מאמרים של הלכה, ויש מאמרים שהם שאלה ותשובה. וזה מאמר באלול תשע"א, לפני עשר שנים.
8. זה בסך הכל מאה שנה. התלמוד נחתם בשנת ארבעת אלפים רנ"ט, ובמשך תשעים שנה עד ארבעת אלפים שמ"ט הייתה תקופת רבנן סבוראי.

שירים של קבלת שבת, "וירגיל עצמו בו בכל ערב שבת ומוצאי שבת" (לשון הרב הון עשיר הנ"ל). אבל במוצאי שבת לא כולם עושים סעודה רביעית לצערנו, ולכן כיון שאין עושים סעודה רביעית, אז לא כדאי לשמוע את זה. ישמע רק בערב שבת. יש לנו עוד שתי שבתות **שבערב שבת אפשר לשמוע שירים, אבל לא במוצאי שבת⁴.**

וביום שמחתכם - אלו השבתות

ה. אדם צריך לדעת שכל דמעה שאדם מוריד על הגאולה הכל נחשב למעלה. "שימה דמעתי בנאדך הלא בספרתך" (תהלים נ"ו ט'). ולכן מותר לאדם לקרוא את הפיוט הזה שאמרנו היום שמדבר בחצות הלילה וכו'. בשאר הימים צריך גם כן לקרוא תיקון חצות עם הקינות, וביום ששי לקרוא ולשמוע פיוטים של שבת בשביל לקבל תענוג, כי מצווה בשבת להיות שמחים. כתוב: "וביום שמחתכם ובמועדיכם" (במדבר י"ז), והספרי אומר (שם) **וביום שמחתכם - אלו השבתות.** למה דרשו חכמים אלו השבתות? כי אם הכוונה על החגים מה זה "יום" שמחתכם, יום אחד? יאמר **בימי שמחתכם.** אלא ביום שמחתכם הכוונה על השבת, כי זה יום שמחה. ולכן אמר האבן עזרא (בפיוט "כי אשמרה שבת"): "המתאבלים בו אחר נסוגים, כי יום שמחות הוא ותשמחני". מאיפה הוא למד שיום שבת הוא יום שמחה? מהפסוק הזה. וגם כתוב בתפלה: "ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג", **אדם לא יכנס לשבת כשהוא עצוב⁵.**

4. אחר כך אמר [הרב הון עשיר שם]: **ואם באיזה פעם יקרה מקרה שבאמצע השבוע שהוא ימות החול, יעלה במחשבתו איזה ניגון, וחס עליו שלא יאבד זכרונו** (הניגונים יש בהם חכמה, הגאון מוילנא אמר שחכמת המוזיקה חשובה מאד, ואי אפשר להבין את השירה של הלויים רק על ידי חכמת המוזיקה. הוא למד כל החכמות אז גם את זה הוא למד) - הוא חושש שהפיוט הזה ילך לו, **ורוצה להנעימו על כינור, יהי דומה בעיניו הזמר ההוא בזמן ההוא כזמרא דבקרי דשרי** (עיין סוטה דף מ"ח ע"א), **כי במלאכתו הוא עוסק ולא יתענג בו.** הזמר שעושים לבקר - לשוורים ולחיות כדי שיעבדו טוב. יש להם תזמורת, הם אוהבים לשמוע תזמורת כמו להבדיל תינוק שאתה שר לו איזה שיר ערש והוא אוהב לשמוע אותו. אם זה בשביל ללמוד את המנגינה ההיא, לא פחות ולא יותר.

פעם היה רבי אהרון פריץ (נפטר בשנת תקכ"ו, נחשב ראש הרבנים בגר"בא. בשנת תע"ו - חמשים שנה לפני פטירתו - כהו עיניו והרופאים לא ידעו מה לעשות אתו, אז הוא התפלל והתפלל עד שנפתחו לו העינים. והוא כתב שיר על זה: "אמרו ידידי, מה אשיב לה' על כל תגמוליו" שפתח את העינים שלי אחרי שהיו במצב אנוש) יושב ולומד, והיה איזה ערבי אחד מחלל בחליל, ויש לו מנגינה יפה מאד. אז הוא יצא החוצה ושמע וקלט את השיר שלו ואת המנגינה והעביר את המנגינה על שיר: "אוותה נפשי לראות בני בית קדשך, וכספה וגם כלתה טוב יום בחצרך". השיר הזה שמעתי אותו בחתונה של **רבי רחמים** שיהיה בריא (בתשכ"ט נדמה לי), **ורבי ניסן פינסון** היה בגר"בא באותו זמן, אז הוא אמר למי ששר אותו (ר' חי חדאד ז"ל המדפיס): אביך כשהיה קורא את הפיוט הזה היו שערותיו סומרות, למה אתה לא ככה?! אמר לו: אני לא הגעתי אליו. אבל כל הפיוט שערותיו סומרות על הגאולה.

5. פעם אמר אדמו"ר אחד משל, כאשר באה שבת בתשעה באב דוחים את תשעה באב, בא בשבעה עשר בתמוז דוחים אותו, התענית למחרת. כאשר באה שבת ויום כיפור, כיפור זה יום אציל, יום נחמד, יום נפלא, לא דוחים אותו. **בארץ ישראל ביום כיפור לקראת הנעיילה הנשמה יוצאה מהתלהבות להקב"ה.** "קראתי בכל לב ענני ה' חוקיך אצורה" (תהלים קי"ט קמ"ה). אתה מבטיח לה' - קראתי לך בכל הלב, ענני, חוקיך אצורה. שבע פעמים קורא החזן וחוזרים אחריו, לא מרגישים שום דבר. שבת מוכנה לוותר על האוכל שלה בשביל יום כיפור, אבל בשאר התעניות - בשום פנים, התענית נדחית לאחר שבת.

כדי לגדל ילדים בריאים

הם צריכים אותך

*2983

בשרות

בית ההוראה כסא רחמים

ממונות

סת"ם

סק"י בד"ץ משפט ועדק
מנהל מלחמי בל וצא חלבי
02-5353-383

רבית

פגיו

24

מזל ביאמה

www.yhr.org.il

02-5353-383
02-5353-383
02-5353-383
02-5353-383

ברכות ואיחולים מקרב הלב לחתן היקר
רבי דוד לוי הי"ד בן מורנו פאר הדור הגאון רבי משה לוי זצ"ל
 לרגל אירוסיו עב"ג הי"ו
 ענבי הגפן בענבי הגפן

נא להרבות
 בתפלה לרפואת
 הילדה
נועה בת
חן חנה

לרפואת מרת
רחל בת
זלמה בוקר
 בתוך שאר חולי
 ישראל

לע"נ
כמימס בן
סתרויה סופר
ואשתו מינה
יסמינה בת
מרימה

בסכות מלאים או חסרים אין מוציאין ספר תורה.

ספר תורה שנכתב חסר במקום מלא או להפך

ח. אם אתה רואה בפסוק שכתב חסר במקום מלא או מלא במקום חסר האשכנזים לא מוציאים כמו שאמרנו. למה? הם טוענים הרי הגמרא אומרת "לא בקיאין בחסירות ויתרות" (קידושין דף ל' ע"א), וכי אנחנו בקיאים יותר מהגמרא?! אבל הספרדים לא עושים ככה, אלא הם מוציאים ספר אחר. נכון שבזמן הגמרא לא היו בקיאים, אבל אחר כך באו רבנן סבוראי וקבעו כללים של המסרה, מה שחסר ומה שיתר הכל בסדר. ובשו"ת דבר שמואל (של רבי שמואל אבוהב, סימן רכ"ב) אמר זה חשוב מאד להוציא ספר תורה אחר על חסר ויתר, שיידעו הרואים שספר תורה שלנו הלכה למשה מסיני, לא נתחלף בו אפילו אות אחת. ככה הרמב"ם כותב באגרת תימן, אפילו בין קמץ חטוף לחולם אין בו החלפה. מה שכתוב כתוב. לא משנים.

"והיינו לעם אחד"

ט. יש סיפור ששמעתי מסבא. פעם בא המלך של מצרים ואמר להרמב"ם: תשמע, אתה פילוסוף, לא מעניין אותך אם תאמין במוחמד או תאמין להבדיל במשה רבנו. מה זה משנה? אז תגיד לעם שלך שיאמינו גם במוחמד וגם במשה (מוכן לתת לנו כבוד... הערבים אומרים "סאידנא מוסא", בסדר, ניתן לכם גם כן את האמנה הזאת...) ואנחנו נהיה עם אחד, גמרנו. חבל על המוח שלך שילך אצל היהודים האלה, תהיה אצל הערבים ותקבל פרסום בעולם כולו. אמר לו: לא ישמעו לי... אמר לו המלך: מה לא ישמעו לך? אתה הרב שלהם! אמר לו: עם ישראל קשה עורף, לא ישמעו. אמר לו: אני לא מאמין לך. אמר לו: בוא תראה. בוא נלך למסגד, הרמב"ם התלבש כמו ערבי⁹, הלכו

9. אין בעיה להתלבש כמו ערבים, אין להם שתי וערב, אין להם כלום. רק לבוש ערבי. כמו שבג'ראב נהגו היהודים לשים כובע אדום, ומי שהוא תלמיד חכם וצדיק עושה סרט שחור סביב הכובע זכר לחורבן בית המקדש, ומי שהוא אדם פשוט לובש כובע אדום וגמרנו, והוא יכול להיראות כמו ערבי.

למסגד והמלך הציג אותו: זה חכם גדול שהגיע מן בר אלשאם - מארם צובא, והוא יודע כמה דברים ששמע מפי רבותיו ורבות רבותיו. אמר להם: כן, רבותי! במקום שאתם מתפללים בצד דרום תתפללו בצד מזרח. או שהעשורא שלכם (זה כיפור, מוחמד עשה משהו דומה) תעשו אותו בתאריך פלוני. אמרו לו: כן כן, כל מה שאתה אומר נעשה ונשמע. אחר כך אמר לו הרמב"ם עכשיו בוא תראה איך היהודים. אמר לו: אני הולך לבית הכנסת ואתה תתלבש כמו היהודים, אל תעשה סימן שאתה מלך, יחשבו שאתה יהודי, תשב בפינה ואף אחד לא יפריע לך. והרמב"ם קרא בתורה בפרשת קדושים: "וכתובת קעקע לא תתנו בכם" (ויקרא י"ט, כ"ח). והרמב"ם קרא "כתובת קעקע". אמרו לו: מה זה קעקע? קעקע. אמר להם טוב, טוב, חזר וקרא: "ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם, וכתובת קעקע". אמרו לו תשמע רבי, אתה רוצה לקרוא קעקע טוב. ואם לא - נוריד אותך מהתיבה! המלך אמר זו חוצפה, ככה אומרים לרב שלהם?! אמר לו הרמב"ם אתה רואה? העם הזה עם קשה עורף. אתה לא יכול לבלבל לו את המוח. קבלת עם קשה עורף ר"ת **קעקע**... אל **תקעקע** לנו את הבירה. אנחנו הולכים רק בדרך ישרה, לכן אל תשגע אותי, **התורה שלנו זו התורה היחידה**. "תורת אמת הייתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו"¹⁰ (מלאכי ב' ו').

10. והרמב"ם נלחם בכל הדעות האחרים. אנשים לא יודעים מה עשה הרמב"ם במורה נבוכים. הרמב"ם לא יכתוב דברים נגד הדת המפורסמת במפורש, אבל יכתוב ברמז. "משה רבנו היה מתרחק מכל דבר של תאוה, בגיל מסוים פירש מן האשה", והוא רומז בזה על מוחמד שהוא היה שקוע כולו בטומאה. אחר כך אומר "משה רבנו ציוה אותנו לקחת אשה ושיוולדו ילדים", והוא רומז על הנוצרים שהכמרים שלהם לא נושאים נשים וכיכילו אין להם ילדים (כך הם מראים כלפי חוץ). **התורה מאַזְנַת בין הגוף לנשמה, הם לא יודעים. חושבים או גוף לגמרי או נשמה לגמרי. אצלנו הכל מסודר ומדויק.** בלי שהרמב"ם יכתוב על מי הוא מדבר. אמר (מ"ג ח"ב פרק ל"ב) יש אנשים חושבים שהנבואה באה לכל אחד ואחד, אפילו קיר ושולחן שהוא לא יכול להתנבא. הקב"ה אומר לו תתנבא, והוא מתנבא "**כהינבא חמור או צפרירע**". מי זה חמור או צפרירע? הכוונה על הנביא של הערבים שהוא חמור וצפרירע ביחד... הם אומרים שהוא קם לילה אחד, ראה

בסיעתא דשמיא

אילנא רבתי

מכון סימנא
 מברך מקרב לב
 בברכת הצלחה מרובה
 את מאות הלומדים
 ב"שיטת סימנא"
 לרגל מבחנס ברה"ד
 בשבוע הבחירות הבעל"ט.

וכן את מקבלי תעודת "יורה יורה"
 יכונשר רב עירי ודיין.
 בברכת ה' עמכם ויצויר החיל
 ובכל אשר תפנו תשכילו ותצליו
 לכו בכוחכם זה והושעתם את ישראל
 אבי"ד
 בברכת התורה
 צוות המרצים הנהלת המכון

מכון **סימנא**
 הדרך שלק להצלחה

לפרטים והרשמה
03-555-9882

מוסדות ישיבת "כסא רחמים"
 הרב המנוח משפחת

24 שנה להסתלקותו

עצרת התעוררות

במלאת 24 שנה להסתלקותו של אבינו מורנו, איש חיל רב פעלים, אשר יגע להוציא כתבי רבנים לאור עולם, המוהל המובהק שו"ב

רבי **שמואל עידאן זצ"ל**
 מייסד ישיבתנו הקדושה באה"ק, ומנהלה לשם שמים עד יומו האחרון

אנו מקיימים בעז"ה עצרת התעוררות לע"נ. בהשתתפות מרנן ורבנן הרבנים הגאונים:

הרב **יצחק בודא שליט"א**
 ראש ישיבת יצחק ירנן, אשקלון

הרב **חיים רבי שליט"א**
 ראש מוסדות "עטרת חכמים" חולון

ביום רביעי כ"ז בתמוז תשפ"א בשעה 17:30

בבית מדרש ישיבה גדולה ברחוב עוזיאל 26 ב"ב

בערב זה יופיע בעז"ה ספר "גיוען שמואל" שנה כ"ד חידושי תורה מרבנן גדולי הדור שליט"א ותלמידהון, אשר יצא לע"נ.

תפילת מנחה בשעה 17:00 הציבור הקדוש מוזמן

הלכה למעשה

י. לכן כשאדם קורא בתורה יידע לו ככה הדין לכתוב, והלכה זה משהו אחר. הלכה זה סימנא בעלמא. אלא שהבנתי מהעורכים שיהיו בריאים שהרדב"ז (ח"ד סימן אלף קע"ב) כתב כמו מנחת חינוך. לא הזכרתי אותו במאמר שם, אבל כל אחד יבדוק מנחת שי פרשת ויקרא (פרק ד' פסוק ל"ד), הביא שם את כל הפוסקים, רבנו מאיר הלוי ואחרים שכתבו שלא משגיחים בדיוקים של הגמרא כאשר הם נגד המסרה. ויתכן שהרדב"ז לא ראה את זה, אבל על כל פנים כך הדין, לא מסתכלים על חסר ויתר שהגמרא דורשת דרשות מהם, לא מסתכלים על זה.

400 ילדים יגדלו בתורה בזכותך

יא. יש רעיון של אחד הבוגרים בישיבה - **רבי ברק רייבי** שיחיה. יש משפחות עניות שהם משפחות גדולות, ומסכנים אין להם כסף¹¹. יבואו

את גבריא וואר לו - "אקרא" - תקרא, תקרא. (היה לנו ספר בערבית שלמדנו אותו בחוץ לארץ, ושמו של הספר: "אקרא" - תקרא. זה מה שקרא המלאך ג'בראל (גבראל) לנביא שלהם). אצלנו הגבואה שורה על חכם גיבור ועשיר (נדרים דף ל"ח ע"א). אם הוא לא חכם זה לא שוה כלום. צריך להיות חכם גיבור ועשיר. גיבור הכובש את יצרו ועשיר השמח בחלקו. לא מקנא באחרים. לא ילמד תורה ויתחיל להשתגע! למה הוא יש לו מליונים?! למה אני יש לי רק מליון וחצי, והוא יש לו עשרה?! וכן על זו הדרך. אסור לעשות את זה. הרמב"ם מראה לנו [את הדרך]. מיד אחרי פטירת הרמב"ם באו חכמים שמתנגדים לרמב"ם, ותרגמו קטע במורה נבוכים והלכו לכמרים, אמרו להם תראה מה שעשה הרמב"ם, הוא יורד עליכם ועל הדת שלכם עד חרמה. הם ראו ככה, אמרו צריך לשרוף את ספר מורה נבוכים. שרפו אותו. אחרי ארבעים יום לקחו את כל ספרי הקדש והמפרשים והפוסקים ושרפו אותם! (רק בתורה לא נגעו, כי הנוצרים מאמינים בתורה, אז לא נגעו בזה. חצי נחמה יש). הרמב"ם היה ישר ואמתי והוא נלחם בכל הדעות הפסולות.

11. יש כאלה שאומרים למה יש עשירים, ויש עניים? משום שהעשירים אומרים תפלה של מוצאי שבת יותר מאוחר, הם מאריכים בסעודה שלישית. ואחר כך אומרים: "זרענו וכספנו ירבה כחול" (פיט" המבדיל בין קודש לחול). זרענו כבר לקחו העניים, לפני כן באו העניים, אמרו "זרענו" לקחו זרענו, אז אתם תקבלו כספנו... ככה יוצא שהעשירים יש להם כסף כי באו מאוחר, ואילו העניים יש

הילדים בשנה הבאה, וחבריהם ילעגו להם: תראה איזה ילקוט קרוע, איזה ספרים משומשים. אז עשו תקנה אחת לקבל ילקוט חדש. "בוא נשמח את אלו שאין להם, לשלם עבורו 180 ש"ח כפול שתיים (360). וארבע מאות ילדים ממשפחות נזקקות יפתחו את שנת הלימודים הבאה בשמחה ובהרגשה טובה וברגל ימין, עם ערכת בית ספר חדשה הכוללת ילקוט חדש, מחברות וכלי כתיבה בזכותך". וזה ארגון: "תמכין דאורייתא ירך יעקב" טלפון: 0556750036. אנחנו תולים את זה בבית הכנסת, כל אחד שרוצה יתרום ערכה. וכל אחד שיתרום תהיה לו זכות של אותו תלמיד שלומד תורה בחשק מפני שרואה שיש לו ילקוט חדש, והוא יחנך בניו ובניו לתלמוד תורה. וכל הזכות הזאת תלויה באותו שתרם את הילקוט הזה. לכן מצוה לעזור לזה.

תספורת בימים אלו

יב. אנחנו נוהגים לא להסתפר משבעה עשר בתמוז. המנהג הזה לא ידוע אצל הספרדים, רק בג'רובא ככה נוהגים. והראו לי בספר נתיבי עם של רבי עמרם אבורביע שהיה הרב הראשי של פתח תקוה¹², והוא כותב (סימן תקנ"א סי' ג') שיחידים בירושלים נוהגים לא להסתפר מ"ז בתמוז. שבעה עשר בתמוז כבר עבר, אבל אדם שלא הסתפר והוא מוכרח להסתפר, אפשר לתת לו אפשרות עד ראש חודש אב. ראש חודש אב זו התחנה השנייה, ומאז לא כדאי להסתפר. למה? כתוב בפסוק בזכריה (ז' ג') שבאו לשאול את הנביא "האבכה בחודש החמישי, הַיָּזָר כאשר עשית י זה כמה שנים". חודש החמישי זה חודש אב, הינזר הכוונה להיות כמו נזירים, הנזיר לא מסתפר. אז הם היו בוכים בין הבית הראשון לבית השני, והיו מתנזרים כמו נזיר - "ומורה לא יעלה על ראשו" (שופטים י"ג, ה'). מתחילת החודש

להם זרענו ואין להם כספנו...

12. פעם הרב עובדיה ע"ה כתב עליו שהוא עניו מאד וצדיק ותלמיד חכם גדול. והוא חיבר ספר נתיבי עם.

ספר שונה הלכות לשנת התשפ"ב

ידועים דברי רבותינו:
"מידת יוכי הרבים
היא מידה גדולה
שאין למעלה ממנה,
וזרי נעלה או יותר גדולה
מאשר ישב איש בודד
וצדיק בעולם".

ב- 360 ₪ בלבד אתם יכולים לשמוח את יקיריכם!
תוכלו לנחור עמוד של הלכה יומית בתאריך המיוחד לכם להנצחה
או לברכה בספר "שונה הלכות" המודפס ע"י המוסדות ונלמד
באלפי בתי כנסיות ובתי אב בארץ ובעולם.
כל תרומה נספסת לפרויקט הקדוש הזה שתקבל בברכה

למוסדות שמות יקיריכם התקשרו או שלחו הודעה:
08-6727523

או בעמודות נדרים סלון

כמה מעלות טובות:

- ✦ בית היוצר בס"ד לגדולי הדור הבא, תלמידי חכמים הבקיאים בש"ס ובהלכה למעשה.
- ✦ להקנות נתיבי יושר בהבנת גפ"ת ומפרשים בעומק העיון ובסברא ישרה בדרכו של מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל.
- ✦ לבעלי שאיפות גבוהות לרכוש בקיאות גדולה בכל התלמוד, ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא!
- ✦ להגיע לעמל התורה, גיעה ודביקות, מתוך אהבה, שמחה וערבות!
- ✦ ללמוד מפי תלמידי חכמים מופלגי תורה ויראה, ואנשי חינוך מקצועיים, עם מעקב אישי אחר התקדמותו עלייתו ופריחתו של כל תלמיד ותלמיד!
- ✦ עידודים ותמריצים לשקדנים הלומדים בין הסדרים, למסיימי מסכתות גמי ונבחנים עליהם בע"פ.

מלאפון ליצירת קשר הרב משה: 050-4108108
טלפון: 08-6727523 מקס: 08-6752698

ישיבת 'לנשימת אמר' אש"י מרכז תורני 'זמנות רוחניים' בירוביה

החמישי עד תשעה באב. **לכן כדאי לפחות לשמור את זה.** וגם מסתבר ככה, כי אם נלך אחרי מה שכתב בשלחן ערוך (סי' תקנ"א ס"ג) בדיוק, יצא לנו שהשנה לא יהיה אסור אלא יום אחד, למה? כי הרי השנה תשעה באב חל במוצאי שבת. וכל השבוע שלפני כן לא נחשב לשבוע שחל בו, כי הרי לא מתענים בו. ובשבוע הבא מתענים ביום ראשון ולמחרת כבר מותר. א"כ מה נשאר מתשעה באב? כלום. **לא יתכן שעל תלמידי רבי עקיבא שהם סך הכל עשרים וארבעה אלף אנחנו נעשה אבל בימי העומר עד ל"ד לעומר, ואילו על חורבן של בית שני שנמשך עד ימינו 1950 שנה, לא אכפת לנו ונעשה רק יום אחד.** לא עושים ככה! נכון שכך כתוב בגמרא (תענית דף כ"ו ע"ב), אבל בימי הגמרא לא היו נוהגים אבל בפטירת תלמידי רבי עקיבא ולא היו אז מחמירים בתספורת, אבל היום שמחמירים בזה אי אפשר לעשות "ציבא בארעא וגירא בשמי שמיא" (יומא דף מ"ז ע"א). אלא כדאי להחמיר לפחות מראש חודש אב. ככה נהגו בתונס (לא בג'רבא, בג'רבא נהגו מ"ז בתמוז, אבל בתונס נהגו מראש חודש אב). **ואבא ע"ה חיפש פעם מקור שלא להסתפר מראש חודש אב** (הוא לא חשב על המקור שהבאתי מזכריה, זה רק רמז בעלמא), והוא מצא את זה בבית יהודה עיי"א¹³ (במנהגים אות ס"א).

"וברחמים גדולים אקבצך"

יג. פעם הייתי בעיר צפאקס (שנתיים לפני שעליתי לארץ), והיה שם ספר שנקרא ניצוצי גאולה, והמחבר חי בשנת תש"ו (1946). ויש שם כל מיני סיפורים של גאולה. ביניהם הביא שהיה תלמיד חכם גדול שאמר שהוא יכול להביא את הגאולה. הלך אליו הבעל שם טוב, ושאל אותו: איך אתה מביא את הגאולה? אמר לו: תהיינה מלחמות רבות, וישפך דם יהודי כמים, ואחר כך תבוא הגאולה. אמר לו: "חכם גדול", זו לא חכמה להביא את הגאולה כשיישפך דם של יהודים. לא! **אנחנו רוצים גאולה ברחמים.** אבל כותב המחבר, הנבואה שלו לא התקיימה בימיו, אבל בימינו היה דבר כזה, וזו השואה רחמנא ליצלן. ויש שם סיפור על **רבי אברהם בן חייא הנשיא¹⁴**, שבאו אליו חכמי הדור ואמרו לו: כתוב בירושלמי (ברכות פרק ב' הלכה ד') שהמשיח נולד ביום תשעה באב, והכוונה ליום תשעה באב הראשון, והרי מתשעה באב הראשון עד היום עברו 900 שנה, הממנו ניוושע? מזקן כזה ניוושע?! החמור שלו הולך לאט לאט... כמה נוכל לחכות, כמה?! אז הוא ענה להם סברא של חכמי ספרד. אמר להם זה לא מדובר על משיח מסויים שיושב שם ומחכה ואומר לחמור שלו וזו הוא לא רוצה לזוז... לא ככה. אלא זה מדבר על התקווה, מאז אותו היום יש לנו תקווה. צריכים לקוות, צריכים להתפלל, צריכים לחכות. לא לומר - למשל - מה נעשה אחרי שהממשלה הזאת יש בה ערבים, והערבים

13. זה חכם גדול שהיה בימי הרב חיד"א, שהיו שואלים אותו בדרך וכל שאלה עונה עליה במקום. הרב חיד"א כותב עליו בהסכמתו לספר שבט יהודה (או דומה לו) "**רבי יהודה פושטו אפילו בשוק**". מה הכוונה? יש גמרא בברכות (דף יט ע"ב) שאומרת "אמר רב יהודה המוצא כלאים בבגדו פושטו אפילו בשוק" והרב חיד"א מתכוון: 'פושטו' - לא פושט את הבגד, אלא פושט את השאלה, אתה שואל אותו שאלה והוא פושט אותה מיד ואפילו בשוק, זוכר את הכל בעל פה. והחכם הזה כתב כמה ספרים: מטה יהודה, בית יהודה, לחם יהודה, וכתב על הרמב"ם ועל השלחן ערוך. ויש לו ספר בית יהודה עם תשובות, ובסופו מנהגים של אלג'יר. אלג'יר זו עיר ידועה ומפורסמת, ובאותו זמן אלג'יר הייתה מלאה חכמה ותלמידי חכמים. והוא כתב מנהגים טובים שבתונס היו נוהגים על פיהם, כי חלק מתונס היה פעם שייך לאלג'יר.

14. זה חכם שהיה בקי בכמה חכמות. הוא קבע את המושגים של האלג'יר שמשתמשים בהם עד היום הזה. כמו: קוטב, קוטר, מרכז. הוא לקח אותם מהערבית והכניס אותם לעברית. הטביל אותם כנראה במקוה של ארבעים סאה... וכתב ספר כזה. ואחריו כולם השתמשו במלים שהוא חידש. והוא קדם לאבן עזרא, חי לפני אלף שנה.

האלה לא נותנים לנו לעשות שום דבר?! לא! גם זה יעבור. הבן איש חי מביא (ש"א פרשת ניצבים בהקדמה) שהיה מלך אחד שהיה לו טבעת שהיה כתוב עליה - "גם זה יעבור". אם היה בשמחה גדולה, היה מסתכל על הטבעת ואומר גם זה יעבור - גם השמחה הזאת תעבור. ואם היה בצער גדול - "עומד למות" לדוגמא, אומר גם זה יעבור, יהיה לי יותר טוב. פעם באתי לנחם את האדמו"ר מנדבורנא-חדרה ע"ה על פטירת אחיו (נדמה לי האדמו"ר מזוטשקא) והוא אמר לי שבחסידות כל דבר ודבר מקבלים אותו בשמחה, ואפילו את האבל מקבלים בשמחה. שאלתי אותו למה? אמר לי, כי האבל מראה שיש אנשים שכואב להם. **ותשעה באב מראה שיש אנשים שכואב להם ומצטערים על זה, וא"כ זה סימן שהתקווה קיימת ויש סיכוי, לא כמו שעושים אחרים.**

פורסים מחצלאות ויושבים וקוראים תיקון חצות

יד. ממחר מתחילים לומר תיקון חצות בבית הכנסת אחרי הצהריים. לא בדיוק בשעה 12:00, אלא אחר חצות היום שזה בערך 12:45. כל אדם יסתכל בלוח מתי מגיע זמן הצהריים. ובחוץ לארץ כולם היו יודעים את זה, אפילו אנשים פשוטים בעלי חנויות באים בשעת תיקון חצות **לבית הכנסת רבי משה דרמון ע"ה**, ופורסים מחצלאות ויושבים וקוראים תיקון חצות - "על נהרות בבל" וכו' במנגינה הידועה. ואחר כך קוראים קטע קטן של קינה אחת. בג'רבא כל הזמן קראו את קינת: "על היכלי אבכה יומם ולילה". ואחר כך כשנוסדה הישיבה של **הרב ניסן פינסון ע"ה**, אבא ע"ה אמר שמכיון שביום תשעה באב אין לבחורים מניין לשמוע את המנגינות האחרות, כי הם נמצאים בישיבה, אז **כל יום נקרא קינה אחרת מקינות תשעה באב כדי שהם ילמדו את כל המנגינות.** וזה דבר חשוב מאד, וגם אנחנו עושים ככה.

המצטער בקריאת הקינות ירגיש נחמה בפסוקי הנחמה

טו. הקינות האלה יש בהם חכמה רבה והתרגשות מיוחדת. מי שיקרא את הקינות האלה ביום תשעה באב בצער ובבכי ובדמעה, ירגיש במנחה עולם אחר לגמרי, כשיקרא את פסוקי הנחמה ירגיש איך נטפי נחמה יורדים על לבו. "**נחמו נחמו עמי יאמר אשכול הכופר, לנחם את כל הנמצא כתוב בספר, לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר**". כל כך יפים הדברים של מנחה. אבל מתי הם יפים? אחרי שתקרא את הקינות. אבל אם לא תקרא את הקינות, מאי נפקא מינה? לא תרגיש מה זה "פאר תחת אפר" שהרי תמיד יש לנו פאר... לכן צריך להרגיש את הצער. וזה מה שקורה במדינה הזאת שלא מרגישים כלום, שום דבר¹⁵. אבל אם היו מחנכים לזה [הכל היה נראה אחרת]. וגם יש ישיבות שלוקחים חופש לפני תשעה באב, א"כ איך יטעמו את טעם תשעה באב?! האם יטעמו משהו בתפילות ובקינות של תשעה באב?!

להפנים ולהכניס את הרגש של הקינות האלה בלב

טז. לאשכנזים יש קינות שקשה מאד להבין אותם, וגם הסגנון קשה וגם אין מנגינה¹⁶. פעם בשנת תרצ"ג בערך, אמרו כמה בחורים אשכנזים בואו נקרא קינות של תשעה באב בבית כנסת של הספרדים "אוהל מועד"

15. פעם הייתי בבית חולים לביל תשעה באב, ונכנס חייל אחד וישב על הרצפה. חשבתי שהוא קורא תיקון חצות או איזה קינות של תשעה באב, אבל הוא לא קרא שום דבר... מסכן, חייל חילוני שלא יודע כלום.

16. וגם יש כאלו שזרקו אחד על השני דברים שיש בהם "עוקשים", והם קוראים להם "בובקס". היה חכם אחד שקרא את הקינות וזרקו עליו "בובקס". והוא קילל אותם, ומסכנים הילדים כולם נפטרו. לא עושים ככה.

בשביל להמשיך לגדל משפחה

הם זקוקים לר
*2983

לא יאכל תענוגים.

"כי הילדים רכים"

יט. גבי ילדים כותב הרמ"ע מפאנו (סי' קי"א) שיתנו להם לחם ומים, והרב עובדיה אומר (עיין חזו"ע ד' תעניות עמ' ס"ו) שבימינו אי אפשר לתת להם רק לחם ומים, כי גם כשאתה נותן לו כל מעדנים שבעולם הוא בורח לך מפה ומשם... "אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא" (תהלים קי"ח כ"ה). מה תעשה לו?! אז תתן לו לאכול כרגיל. רק יש למנוע ממנו ממתקים ושאר תפנוקים. אבל אדם מבוגר שמבין מה זה תענית ומה זה י"ז בתמוז זה אחרת.

נבקעה החומה שהייתה סביב ירושלים

כ. בי"ז בתמוז נבקעה החומה שהייתה סביב ירושלים - "ותבקע העיר" (מלכים ב' כ"ה, ד'). הייתה חומה סביב ירושלים, ונבוכדנצר וחבריו היו חותרים עד שהפילו את החומה. אנשים חושבים שמזמן שהוא עשה מצור על העיר עד שנפלה החומה עברו שלוש שנים, זה לא נכון, עברה שנה וחצי. המצור שעשה על העיר, היה בעשרה בטבת - "כתוב לך את שם היום, את עצם היום הזה, סמך מלך בבל אל ירושלים" (יחזקאל כ"ד, ב). זה היה בעשרה בטבת. אבל בזמן צדקיהו היו מונים את השנה מניסן עד ניסן, אז לאחר חודשיים-שלושה מעשרה בטבת מתחילה שנה חדשה, ואחרי שנה, בשנה הבאה עברו החודשים: ניסן, אייר, סיון, תמוז והובקעה העיר, סך הכל שנה וחצי, ולא שלוש שנים. שלוש שנים זה כשמונים מחודש תשרי, אבל כשמונים אותן מניסן - זה רק שנה וחצי. ואז "סמך מלך בבל".

נשתברו הלוחות

כא. ועוד לפני כן ביום הזה נשתברו הלוחות שהביא אותן משה רבנו. אמר אם אני אביא לישראל, יתחייבו בר מינן עונש גדול מאד. מוטב שישתברו והתלונה תהיה עלי, אני מוכן לסבול את התלונה הזאת. ולכן שבר אותם. ובלשון הגמרא (תענית דף כ"ו ע"ב): "נשתברו הלוחות" - הוא זרק אותן ונשברו. ככה הלשון - "נשתברו", לא נשברו אלא נשתברו, לשון "התפעל". משה רצה לזרוק אותן, כי הוא אמר אני לא יכול להיכנס עם לוחות כאלה בזמן שהם עושים את העגל, ואחר כך נשתברו. ואחר כך אמר לו הקב"ה: "וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שִׁבַּרְתָּ" (שמות ל"ד, א). ואמרו חכמים (שבת דף פ"ז ע"א): "אשר שיברת - יישר כחך ששיברת". למה יישר כחך? שעכשיו ישראל לא יודעים מה כתבת בלוחות, הם לא ראו את זה. אבל אם היו בידם הלוחות והיו עושים ככה, זה כמו אשה ובידה כתובה והיא קורעת אותה. אבל¹⁷.

צריך לשמוח, לטייל, לראות עצים ופרחים וכמה טובות עשה לנו הקב"ה בימינו

כב. יש אנשים שהטבע שלהם בעוונות הוא מרה שחורה. כל הזמן הם לו סכרת נמוכה שנקראת "היפו". (אפילו שזה גימטריא מיכאל, אבל זה לא עוזר כלום, כי הוא צריך לאכול... מיכאל אותיות מאכל...). אתה חייב לאכול. והביאו לו סוכריה או שוקולד, "ותחי רוחו". ותשעה באב זה יותר קל מכיפור.

19. יש חידה ששמעתי בילדותי מהרב צבאן זצ"ל, כתוב במדרש: "כאשר שמע משה אנכי ה' אלוקיך, פתח ואמר: ברוך שלא עשני גוי". מה זה ברוך שלא עשני גוי? אלא הכוונה ככה: שאמר ה' "אנכי ה' אלוקיך" ממילא היה תשובה לישראל שעשו את העגל. אמר לו מה הם עשו? כתוב "אנכי ה' אלוקיך" לשון יחיד, לי ציווית ולא להם. לכן התבטלה הגזרה שאמר לו "ואעשה אותך לגוי גדול" (שמות ל"ב י'). משה רבנו ראה את זה ברוח הקודש ואמר "ברוך שלא עשני גוי" - ברוך שלא עשני גוי גדול... בזכות שה' אמר "אנכי ה' אלוקיך", יש לי תירוץ על עם ישראל. לכן אמר ברוך שלא עשני גוי.

בתל אביב, הלכו לשם ושמעו קינות ומנגינות, בשפה פשוטה ומתקבלת. והיו בצער גדול ואמרו שהרגישו כמו בר מינן אדם שמתו מוטל לפניו. ויצאו בשקט בשקט, ופתאום ראו בדרך אחד שקונה בירה ושותה אותה, כעסו עליו: איך אתה יכול לעשות ככה? לקחו אבן זורקו על הבירה שלו ונשפכה לארץ... אמרו לו: ככה אתה עושה?! אם היית בבית הכנסת של הספרדים, היית רואה מה קרה בימים האלה. לכן אדם צריך לקרוא להפגים ולהכניס את הרגש של הקינות האלה בלב¹⁷. לכן יש מצוה על כל אחד לקרוא תיקון חצות. יש כאלה שנוהגים לומר את זה לפני מנחה, יבואו חצי שעה לפני מנחה וקוראים תיקון חצות. ויש כאלה שנוהגים לומר את זה בצהריים מיד לאחר השיעור, אנחנו בערך בשעה 1:00 כשמסיימים את השיעור עושים תיקון חצות.

באיזה תפלות אומרים "עננו"

יז. יש נוהגים לבילל התענית לומר עננו. ככה מביא רש"י בשבת (דף כ"ד ע"א ד"ה ערבית). הביא שם חידה כזאת: יש אנשים שאוכלים ואומרים "עננו", ויש שלא אוכלים ולא אומרים "עננו". היכי משכחת לה? אוכלים בערב התענית (למשל בליל י"ז בתמוז אתה אוכל), ואומרים עננו, ככה היה המנהג הקדום. ואילו בערב לא אוכלים, שהרי אנחנו בתענית עד שנצא מבית הכנסת, ולא אומרים "עננו" כי זה כבר יום חדש - ח"י בתמוז. זו החידה. אבל יש דעות אחרות בפוסקים (וע"ש ברש"י בסוף הדיבור), יש שאמרו שרק במנחה אומרים עננו, כי בשחרית יש חשש שמא יאחזנו בולמוס, ויהיה רעב ומתעלף ויהיה חייב לאכול. אבל במנחה אין חשש כי אם עבר כבר את רוב היום, ויכול לצום עוד שעה שעתיים. ויש שאומרים גם בשחרית [אבל לא בערבית]. והלכה כסברא אמצעית - "אמצעי משובח" (מגילה דף כ"א ע"ב), שבבוקר יאמר עננו, ואפילו אם יקרה משהו והוא יהיה מוכרח לאכול, מכל מקום מה שהוא אומר "יום צום התענית הזה" זה אמת, כי זה יום צום לכלל הציבור, ולכן יכול לומר עננו בכל אופן. אלא אם כן יודע בעצמו שהוא לא צם עד הסוף, שאז לא יאמר עננו.

החולה ומוכרח לאכול ולשתות, לא יתענה

יח. אדם שהוא חולה בכליות לא אליכם, אסור לו לצום ומותר לו לאכול. ואדם שהוא מקבל "מוקסיפן" ודברים כאלה שהם אנטיביוטיקה חזקה מאד, חייב לאכול ולשתות. כי אם ישתה בלבד, האנטיביוטיקה קשה והוא לא יוכל [לעמוד בזה], לכן צריך לעשות כל דבר בחכמה. והיה מעשה בחסיד אחד שהיה חולה, והלך לרבו ושאל אותו האם אצום בתשעה באב או לא? אמר לו רבו: בתשעה באב לא תצום! אמר לו: אבל אני יכול לצום. אמר לו: אמרתי לך לא לצום! אז הוא לא צם. אחר כך כשהגיע כיפור שאל ברופאים, מה הדין, האם אני יכול לצום או לא? אמרו לו אם לא צמת בששים יום האחרונים אתה יכול לצום. אמר אם הייתי צם את תשעה באב, הייתי מפסיד תענית של יום כיפור, ולכן טוב עשיתי ששמעתי בקול הרב ולא צמתי בתשעה באב. אמנם לא לכל אחד יאמרו אותו דבר. לכן אם אדם רואה את עצמו שהוא בריא - הוא בריא. אבל אם הוא רואה את עצמו שהוא חולה ומוכרח לאכול ולשתות¹⁸ - שיאכל. אבל

17. אני הייתי קורא קינת "ציון הלא תשאל לשלום אסיריך". זו קינה שהאשכנזים אומרים אותה, והיא שלנו - של רבי יהודה הלוי. אבל אחר כך ראיתי שאף אחד לא מבין כלום, "וידבר אל העצים ואל האבנים" (ע"פ מ"א ה', י"ג). מה נעשה? לאף אחד אין רגש. אולי הרב עובדיה ואני להבדיל בין החיים יש לנו רגש... אנשים לא מבינים כלום, אתה יכול להסביר להם הכל ולא עוזר כלום.

18. יש כאלה אנשים שמוכרחים לשתות, ונורא ואיום אם לא ישתו. היה אחד ביום כיפור בבית הכנסת בישיבה שנפל והתעלף באמצע שחרית. כי האדם הזה יש לו סכרת ולפעמים היא גבוהה מדאי ולפעמים נמוכה מדאי, ואותו הזמן הייתה

מרת שליט"א מברך אותך:

מי שיתן, יקבל כפלי כפליים

בדוק ומנוסה זה אצלי

2983*

מהמאכלים שלהם. "שלח לחמך על פני המים כי ברב הימים תמצאנו" (קהלת י"א א'), וכאשר נזכרתי בטובות שעשו לי אמרתי אני אעשה כמו כורש! והגיע הזמן, ועשיתי את זה. ואחרי שנים ידעו שזה היה המעשה הכי טוב בעולם. **יהי רצון שעם ישראל יתגבר בעזרת ה' על כל הלחצים, על כל הבעיות, על כל הייסורים האלה, ויחזור בתשובה במהרה בימינו ונזכה לגאולה שלמה אמן ואמן.**

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל **השומעים, ואת כל הרואים, ואת כל הקוראים אחר כך בעלונים, שה' יתברך יתן להם כל טוב, וישתתפו בצער של חורבן ירושלים ויזכו לראות בשמחה. שכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחה (תענית דף ל' ע"ב).** ונזכה כולנו לחזור בתשובה שלמה אמן כן יהי רצון.

בצער גדול. אסור לאדם להיות ככה. אדם צריך לשמוח, ללכת, לטייל, לראות עצים ופרחים, לראות כמה טובות עשה לנו הקב"ה בימינו. על פי דרך הטבע, אחרי שואה כמו שהייתה בדורנו עם ישראל היה נגמר לגמרי. אם תבוא ותשאל כל היסטוריון בעולם, תאמר לו יש סיכוי לעם הזה שיתעודד עוד פעם? היה אומר לך שזה נגמר²⁰. אבל הקב"ה אמר אני אראה לכם! ואני עושה דווקא אחרי שואה כזאת שתקומו, תתעוררו, תתעודדו. "התעוררי התעוררי קומי ירושלים אשר שתית מיד ה' את כוס חמתו את קובעת כוס התרעלה שתית מצית" (ישעיה נ"א ז'). "התרעלה" בגימטריא התש"ה. שבשנת התש"ה נגמרה השואה. ואח"כ מה היה בשנת תש"ח? בכ"ט בכסלו תש"ח כמה חודשים לפני קום המדינה, היה ויכוח באו"ם האם לתת ליהודים מדינה או לא. והנה שתי מדינות שהם כמו חתול ועכבר, מה שאומרת זאת, השניה אומרת אחרת. כל אחת מחכה לשנייה לראות מה היא תגיד, אם תגיד כן אני אומרת לא, תגיד לא אני אומרת כן²¹, ואלה היו רוסיה ואמריקה. כל מה שאומרת אמריקה רוסיה אומרת ההפך. ובאותו היום הסכימו שתייהן שמגיע מדינה לעם היהודי²².

הנשיא כורש

כג. ובאמריקה קמו עיתונאים ואמרו יש לנו נשיא משוגע (יש להם חופש לדבר מה שרוצים). למה אתה עושה את זה?! הרי הערבים עולים בכמה וכמה על היהודים, שהרי הם מליונים והיהודים בארץ ישראל הם רק 650 אלף, למה אתה נותן ליהודים?! הרי יהיו לך שונאים בלי סוף! וזו חידה. הוא לא ענה. קראו לנשיא הזה "טרומן". אחרי שנים, פגש אותו הרב שלמה לורנץ ז"ל. אמר לו: תגיד לי, מה עלה בדעתך לעשות חסד עם היהודים? אמר לו: יש לי שתי סיבות, סיבה ראשונה, הוא היה נוצרי דתי וכל יום ראשון זה יום חג שלהם כמו שבת שלנו להבדיל, ואבא שלו היה לומד אתו תנ"ך - את התנ"ך המקורי, לא את הברית החדשה, והוא למד שם על כורש שנתן ליהודים רישיון לבנות מדינה, ואמרת מי ייתן שאזכה לדבר הזה, שגם הוא יבנה ליהודים דבר טוב. ולמה הוא כל כך אהב יהודים? כי בילדותו הוא היה גוי של שבת - "גוי של שאבעס". והיו מביאים אותו לבילל שבת כדי שייכבה את האור בלילה כשרוצים לישון, הוא היה מכבה, והיו נותנים לו לפני כן צ'ולנט וקוגל²³, והוא היה אוכל. והיה אומר איזה אוכל יש להם ליהודים, הם העם הנבחר. הם משלמים לי על זה שעזרתי להם לבילל שבת, ולא די שמשלמים לי, גם מביאים לי

20. יש איזה שיר של ביאליק: "היתעורר המת, היזדעזע המת?" חשבו שעם ישראל מתו בר מינן.
21. כמו אותו שוטה שהיה כל הזמן חולק על הגבאי של בית הכנסת. ובראש חודש אחד הגבאי אמר: "יעלה ויבוא!" ואותו אדם אמר: "לא יעלה ולא יבוא!"... זה ראש חודש, אומרים יעלה ויבוא, מה אתה רוצה?!
22. הגאון רבי מאיר ועקנין רבה של טבריה היה ישן וראה בחלומו בשורת הגאולה (ונספר את זה בשבוע הבא א"ה).
- היה אחד שבא לזלמן שד"ר (לימים נשיא המדינה) והביא לו פתק: "אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא" (תהלים קי"ה, כ"ה). הוא לא ידע מי הביא לו את זה, אמר: "זו תפילה של יהודי".
23. יש לנו גם דבר כזה, קוראים לו בערבית: "כופלה", ובאידיש קוראים לו קוגל...

"ידוע בספרי הקבלה כי אחד התיקונים הגדולים ביותר לבטל נהאדם את הגזרות ולפתוח את המזל לבריאות, לרפואה ולהצלחה - זה פדיון נפש..."

פדיון נפש

מידי יום נערך פדיון נפש

על פי הסדר שתיקן מרן ההיד"א

המסוגל לישועות

ע"י רבני הישיבה הי"ו

מחיר לכלל שם: 54 ש"ח

למסירת שמות התקשרו:

08-6727523

שלחו הודעה או בעמדות נדרים פלוס

חודש הספר במכון "ארח צדיקים"

Advertisement for "Arach Tzadikim" book month. It features a grid of book covers with prices. A central banner reads "ארח צדיקים" (Arach Tzadikim). Below the grid, it says "הנחות לכמויות ולמפצי ספרים" (Discounts for quantities and book buyers) and "למפציים והזמנות: 08-6727523 (שלוחה 6)".

אי התאונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22. נא לשלוח
התשובות עד יום ראשון
בערב
בין הפותרים נכונה
יוגל פרס (חובה לציון שם
וכתובת בצורה ברורה)

צילום: שוקי לרר

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מחוך שימורו של רבנו מן ראש הישיבה שלי"א
לעין גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז עליה

גליון
219

עורך הרחבי
שמעון יצחק שלי"א

ידע תדע

א. בַּשְּׁבוּעָה הַבָּא (בכ"ט בתמוז) יום פטירת רבן של ישראֵל רש"י, שנפטר ביום כ"ט בתמוז שנת ארבעת אלפים תתס"ה, לפני תשע מאות וי"ש עשרה שנה. רש"י מאיר לנו את העינים, ולא תוכל לעבר עמוד גמרא בלי רש"י, כי לא תבין כלום. כל הפרושים שנכתבו אחרי זה יונקים מהפרוש שלו. הסגנון של רש"י מדיק להפליא. הרשב"א, רבי שמעון בר צמח [דוראן, התשב"ץ], כתב בהקדמה לספרו מגן אבות: "רש"י שמעולם לא קם אדם כמוהו מפרש דברים על פנות אומרים". כלומר שהוא מפרש דבר כפי הפננה של האומר אותו. (גליון 121 אותיות י"א, י"ב וט"ו).

ב. כמה זמן עבר מרב האי גאון עד הרמב"ם? רב האי גאון נפטר בשנת ארבעת אלפים תשצ"ח, והרמב"ם ללל המאחר נולד בשנת ד' [ארבעת אלפים] תתצ"ח (וי"ש דעה בשנת ד' תתצ"ה), זאת אומרת ששפטירת רב האי גאון עד שגולד הרמב"ם עברו רק מאה שנה בלבד. (וישנת פטירת הרמב"ם היא ד' תתקס"ה). (גליון 10 אות"א, וגליון 14 אות כ"ה - השיעור עמוד קפ"א ועמוד רנ"ו).

ג. בכ" בתמוז נפטר הרב אברהם חיים נאה זצ"ל שהיה גאון גדול. הוא היה ארבעים שנה אצל הבוכרים, מהם למד הרבה דברים, קדם כל למד עטיפת הטלית (לא כמנהג האשכנזים קשמתעטפים בטלית מכסים את העינים). הרב נאה היה גביר רב, הוא קבע את השעור של הדרהם (מטבע שנהוג בארצות הערבים, ומשתמשים בו עבור שעורי תורה, למשל כפיצה שמונה עשרה דרהם). עד ימיו חשבו שהדרהם גדול מדי, ורבנו החזון איש (א"ח סי' ט"ל אות ט) למשל סבר שהדרהם כמעט חמשה גרם וחצי, והאצבע שני סנטימטר וחצי, כמו האינטש של האנגלים, אבל הוא הוכיח שהאצבע שהרמב"ם מדד בה היא שני סנטימטר בלבד (בספרו שעורי תורה). וזלדת את הגדלה שלו, ספר לי פעם הרב שמעון חי אלוף שהיה בריא. שפעם ספר לו מרו הרב עובדיה זכר צדיק לברכה, שאחד שלח לו קשיות על הרב נאה, והרב עובדיה אמר: "וכי הוא מבין בכלל את הרב נאה? צריך לאכל חצי כדי להבין אותו!", צריך לשלם חצי בפה, "אמלא פיהו חצי" (משלי כ' י"ז), ואחר כך יוכל להבין. הרב נאה היה תלמיד חכם גדול, כתב ספר שעורי תורה בטוב טעם. (גליון 219 אותיות י"ב וי"ג).

למען תספור

לא נדפסו ספרי הקבלה והוא היה קונה אותם משדר"ם מארץ ישראל במחיר גבוה. והוא היה הרב הראשי של גאבס, וגם שוחט ובודק ומלמד תלמידים והכל ביחד. אביו של רבי שמואל, רבי דוד עידאן זצ"ל, יש לו ספר על התורה מתק מאד - 'משכיל לדוד', יש בו כל מיני חידושים והערות. הנכד של רבי דוד [בנו של רבי שמואל] שיהיה בריא, הוא בשיבה ראש כולל ואב בית דין, והוא נקרא על שמו. (גליון 120 אותיות י"ב ו"ג, וגליון 43 הערה 21, וגליון 220 אותיות ז' וז', וגליון 218 אות ב' הערה 2, וגליון 178 הערה 20).

מן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל.

ב"ט בתמוז, הוא יום פטירת הגאון רבי בן ציון אבא שאול. הוא היה גם ראש ישיבת פרת יוסף. והוא היה מעין מספר אחד, הוא אמר אני קבלתי את העיון ממורי ורבי רבי עזרא עטיה. רבי בן ציון זצ"ל לא כתב הרבה, אבל יש לו חבור בגמרא על מסכת יבמות, ונתן לאחד התלמידים (שהוא דרך אגב בוגר הישיבה שלנו) וערך אותו. (יש לי ספר 'ארים נסי' על מסכת יבמות, ולפעמים אני מכון לדעתו). יש עליו גם פנ ספויים נפלאים, היה בעל מופת. הברכות שלו היו מתקיימות בצורה פלאית, הביאו לי ספר 'רבנו האור לציון' חלק ב', מאות מופתים יש שם, מאות תפלות, מעשיות וברכות, משהו אדיר.

בגיל קרוב לחמשים ושמונה קבל ארוע מחי ואני זוכר היינו גרים בגני-ברק ברחוב חזון איש, והיה הרמקול עובר בכל רחוב חזון איש: 'הרב בן ציון אבא שאול בן בניה לא מרגיש טוב, תתפללו עליו'. עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם, מה נוכל לעשות? אז בשיבה למדנו תהלים לרפואתו, והיה מזל שבאותו היום קראנו מזמור פ"ו: "ביום צרתי אקראך כי תענני" (תהלים פ"ו י"ז), ביום צרתי אקראך ראשי תבות בן ציון אבא - ביום צרתי אקראך פי תענני - זה סיכון טוב שיענה לטובה. ובאמת כך היה, אחרי כמה זמן הבריא, אמנם לא השתחרר לגמרי, אלא היה מדבר בקשי, ונדמיון היה יכול להרים ונד שמואל לא (אולי הפקד), אבל עשה כל מיני התעמלות וכל מיני דברים וסבל. חמש עשרה שנה סבל (משנת תשמ"ג), אחר כך נפטר ביום י"ט בתמוז תשנ"ח, ועשיתי לי סימן פאותו פסוק: ביום צרתי עולה בגימטריא תשנ"ח, חי שבועים ושלוש שנה בערה. (גליון 219 אותיות ח' וט', וגליון 71 אותיות כ"ג - כ"ה, וגליון 120 אותיות ט' - י"א).

הרה"ג הצדיק רבי שמואל עידאן זצ"ל

בכ"ו בתמוז, זה יום פטירת המנוח רבי שמואל עידאן זכרו לברכה, מנהל הישיבה (פסא רחמים) מיום שנוסדה בארץ, מתש"א עד ליום פטירתו בתשנ"ז, עשרים ושש שנים לשם שמים ללא תמורה. והוא היה כל כך שמוח לעשות מצוות, שהיה גר לפעמים בקוץ בעיר קיט [בתנוסיה] "חלק-אלואד" (קיט כמו קיטנה, עיר שיש שם אורחים), אני פעם אחת התפללתי שם [ביום פסח] לטובת הישיבה [לערך מגבית] בשנת תשכ"ה, היינו שם בליל מוצאי כפור בבית שלו, והוא אמר ששלושה חידושים האלה שיהיה בחלק-אלואד, הם היה לדוד, וכל בקר הוא הולך לטבילה, (וכנס קצת עמק שאר אחד לא רואה אותו, או שלוקח איזה כדג שהוא רחב והיה טובל), והיתה לו שמחה בטבילה יותר מכל התענוגות של הברכה ושל הגם. יש לו שמחה במצוות.

שהוא הגיע לארץ ישראל, אף אחד לא היה מפר את חכמי תנוס, עד שלא נוסדה הישיבה כמעט אין זכר ללמדים של חכמי תנוס, עד שבאה כסא רחמים, וכבר לפני כסא רחמים היה רבי שמואל עידאן חושב על העתיד, היו יושבים הוא ורבי נחום סעידו ז"ל, והיו מביאים פתבי יד של חכמי גרפא כדי להדפיס אותם (כמו של רבי פאסי' כהן) אבל למי אתה כותב? אתה מדפיס ספר ברפת ה' על מסכת שבת חמש מאות עתקים, אבל אין מי שקורא? אבל עכשיו ברוך השם יש מי שקוראים, ועושים הגהה מדקדקת ועושים הכל. רבי שמואל עידאן היה צופה לעתיד מה יהיה.

לזכרו יש לנו ספר "ונען שמואל" שכתב עשרים וארבע שנה מוציאים אותו וכל שנה משתבח יותר, ושם אתה רואה תלמידי חכמים פותבים, לאו דוקא מהישיבה אלא גם ממקומות אחרים, והסגנון ברור והעיון יפה, זה נפלא. סבא של רבי שמואל הוא רבי משה עידאן זצ"ל, שהיה מקבל גדול שחי בגרפא (ונפטר בשנת תרנ"ד). ובזמנו עוד

חידה

כמה שנים עשה נבוכדנצר מצור על ירושלים?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציון שם וכתובת בצורה ברורה).
נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב
פרטים: 079-9270505 קודש: מה מיוחס מל"ה. מצוה לקיים דברי המה: הוכחה: יוסף חיים לסרי - באר שבט
פתרון התמונה: מן האנא המדול רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ראש ישיבת מורת יוסף, ומחבר שרת אור לציון (ראה במדור למען תספור). הוכחה: יחזקאל - מבטת ציון.

הלכה נאמנה

א. בספר חסידים (סימן תת"מ) כתב שיש חסידים שאינם מברכים שהחינו על פרי חדש בבין המצרים, פי איך יאמרו 'והגיענו לזמן הזה'?! והרי 'זמן' פירושו תאריך, והתאריך הזה הוא לא טוב, אז איך תגיד שהחינו? וכן רבנו האור"י הקמירי בזה (שער הכוונות דף פ"ט עמוד ג'), וכן מרן החיד"א הקמירי מאד (ויש לו שתי תשובות בזה, בשו"ת חיים שאל סי' כ"ד) ובשו"ת יוסף אומץ (סי' נ"ו).
ב. היה מנהג פשוט אצלנו שגם בשבתות לא מברכים שהחינו, וכן דעת האור"י ז"ל ועוד, ויש מקלים בזה, ומרן הרב עובדיה (בחזון עובדיה - ארבע תעניות עמ' כ"ט) תומך בדעה הזו, וכן רבי משה שרתגור רבה של תנוס אומר (בשו"ת ישיב משה ח"ב סימן קכ"ז) שהם אוכלים פרי חדש בשבת, אבל רב הספרדים לא אוכלים בשבת. (גליון 70 אותיות ל"ז - ל"ח, וראה גם בגליון 21 אותיות ד' וז' - השיעור עמוד שמ"ה).